

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN HÀ THU

**GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CỦA
CÔNG TÁC QUẢN LÝ VÀ PHÁT TRIỂN RỪNG
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN NA RÌ,
TỈNH BẮC KẠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN HÀ THU

**GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CỦA
CÔNG TÁC QUẢN LÝ VÀ PHÁT TRIỂN RỪNG
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN NA RÌ,
TỈNH BẮC KẠN**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số ngành: 8 62 01 15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. Kiều Thị Thu Hương

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Các thông tin sử dụng trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc, các tài liệu tham khảo được trích dẫn đầy đủ, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn.

Thái Nguyên, tháng năm 2019

Tác giả

NGUYỄN HÀ THU'

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian nghiên cứu và thực hiện luận văn “Giải pháp nâng cao hiệu quả của công tác quản lý và phát triển rừng trên địa bàn huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn”, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các tổ chức và các cá nhân. Tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các tập thể, cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện nghiên cứu luận văn này.

Trước hết tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Phòng Đào tạo trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên cùng các thầy cô giáo, những người đã trang bị kiến thức cho tôi trong suốt quá trình học tập.

Với lòng biết ơn chân thành và sâu sắc nhất, tôi xin trân trọng cảm ơn Cô giáo, Tiến sĩ Kiều Thị Thu Hương, đã trực tiếp chỉ bảo, hướng dẫn khoa học và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu, hoàn thành luận văn này.

Tôi xin được gửi lời cảm ơn tới Ủy ban nhân dân huyện Na Rì đã giúp đỡ tôi nghiên cứu luận văn “Giải pháp nâng cao hiệu quả của công tác quản lý và phát triển rừng trên địa bàn huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn”.

Tôi cũng xin chân thành cảm ơn Ban lãnh đạo, các cán bộ hạt kiểm lâm huyện Na Rì cùng các hộ gia đình đã tạo điều kiện, giúp đỡ tôi được tìm hiểu tình hình cụ thể về sản xuất lâm nghiệp của huyện Na Rì, đồng thời đã dành thời gian chỉ bảo, hướng dẫn và tạo mọi điều kiện thuận lợi để tôi có thể hoàn thành luận văn thạc sỹ.

Xin chân thành cảm ơn tất cả các bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ nhiệt tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu để tôi hoàn thành luận văn này.

Do thời gian nghiên cứu có hạn, và đề tài mang tính mới, luận văn của tôi chắc hẳn không thể tránh khỏi những sơ suất, thiếu sót, tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các thầy cô giáo cùng toàn thể bạn đọc.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng năm 2019

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Nguyễn Hà Thu

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
2.1. Mục tiêu chung.....	3
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	3
3. Đối tượng nghiên cứu.....	3
4. Phạm vi nghiên cứu	3
5. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài.....	3
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài	5
1.1.1. Khái niệm rừng.....	5
1.1.2. Đặc điểm và phân loại rừng	6
1.1.3. Vai trò của rừng.....	7
1.2. Một số vấn đề lý luận về tác động của chính sách quản lý rừng đến phát triển rừng.....	8
1.2.1. Các khái niệm cơ bản.....	8
1.2.2. Khái niệm quản lý rừng và quản lý rừng bền vững	9
1.2.3. Khái niệm bảo vệ rừng.....	9
1.2.4. Khái niệm phát triển rừng	10
1.2.5. Tình hình quản lý phát triển rừng trên thế giới.....	10

1.2.6. Tình hình quản lý rừng ở Việt Nam.....	16
1.2.7. Cơ sở pháp lý trong quản lý và phát triển rừng	19
1.2.8. Hiệu quả công tác quản lý và phát triển rừng	20
1.2.9. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan	20
CHƯƠNG 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	22
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	22
2.1.1. Vị trí địa lý	22
2.1.2. Địa hình.....	22
2.1.3. Thủy văn.....	23
2.1.4. Các nguồn tài nguyên.....	25
2.1.5. Thực trạng cảnh quan môi trường.....	31
2.1.6. Những thuận lợi khó khăn cho việc nâng cao hiệu quả công tác quản lý và phát triển rừng	32
2.2. Nội dung nghiên cứu	33
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	33
2.3.1. Phương pháp chọn mẫu.....	33
2.3.2. Thu thập dữ liệu	33
2.3.3. Phương pháp tổng hợp và xử lý thông tin.....	34
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	34
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	35
3.1. Thực trạng công tác quản lý và phát triển rừng tại huyện Na Rì.....	35
3.1.1. Hiện trạng rừng và đất lâm nghiệp.....	35
3.1.2. Diện tích rừng phân theo chủ quản lý	37
3.1.3. Công tác giao khoán, hình thức giao khoán và cơ chế hưởng lợi từ rừng trên địa bàn huyện Na Rì.....	39
3.1.4. Công tác trồng rừng và giao khoán bảo vệ rừng.....	41
3.1.5. Những diễn biến về diện tích và chất lượng rừng tại khu vực nghiên cứu	42
3.1.6. Đánh giá chung công tác quản lý phát triển rừng trên địa bàn huyện Na Rì.....	43

3.2. Đặc điểm nhóm hộ nghiên cứu và các hoạt động quản lý và phát triển rừng tại Hạt kiểm lâm huyện Na Rì.....	45
3.2.1. Đặc điểm nhóm hộ nghiên cứu	45
3.2.2. Đặc điểm thu nhập của hộ và vai trò của rừng đối với đời sống của hộ gia đình	46
3.2.3. Các hoạt động quản lý phát triển rừng tại Hạt kiểm lâm Na Rì	48
3.3. Phân tích thuận lợi, khó khăn và các yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý và phát triển rừng.....	52
3.3.1. Phân tích mối quan tâm của các bên liên quan đến công tác quản lý và phát triển rừng	53
3.3.2. Mức độ quan trọng của các bên liên quan đến công tác quản lý và phát triển rừng	54
3.3.3. Mức độ ưu tiên của các giải pháp quản lý và phát triển rừng.....	55
3.3.4. Phân tích SWOT trong công tác quản lý, phát triển rừng trên địa bàn huyện Na Rì.....	57
3.3.5. Những thuận lợi, khó khăn, kiến nghị trong công tác quản lý và phát triển rừng tại huyện Na Rì.....	58
3.4. Hiệu quả của đề tài	60
3.4.1. Hiệu quả về môi trường	60
3.4.2. Hiệu quả về kinh tế	60
3.4.3. Hiệu quả về xã hội.....	60
3.5. Đề xuất một số giải pháp cụ thể cho công tác quản lý và phát triển rừng	61
3.5.1. Giải pháp về kinh tế	61
3.5.2. Giải pháp về chính sách	62
3.5.3. Giải pháp về xã hội	62
3.5.4. Giải pháp về khoa học công nghệ	62
KẾT LUẬN, KHUYẾN NGHỊ	64
TÀI LIỆU THAM KHẢO	66
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

TT	Từ viết tắt	Nguyên nghĩa
1.	BQL	: Ban quản lý
2.	KBT	: Khu bảo tồn
3.	LN	: Lâm nghiệp
4.	NN	: Nhà nước
5.	PCCCR	: Phòng cháy chữa cháy rừng
6.	PTR	: Phát triển rừng
7.	QĐ	: Quyết định
8.	QH	: Quy hoạch
9.	QLBVR	: Quản lý bảo vệ rừng
10.	RCĐ	: Rừng cộng đồng
11.	UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Hiện trạng tài nguyên rừng huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn	35
Bảng 3.2.	Tổng hợp độ che phủ rừng năm 2017 tại 3 xã nghiên cứu	37
Bảng 3.3.	Diện tích rừng phân theo chủ quản lý năm 2017.....	38
Bảng 3.4.	Tình hình sử dụng đất sau giao tại các hộ khảo sát	40
Bảng 3.5.	Công tác trồng rừng tại huyện Na Rì giai đoạn 2015-2017	41
Bảng 3.6.	Công tác giao khoán bảo vệ rừng huyện Na Rì giai đoạn 2015-2017	42
Bảng 3.7.	Biến động tài nguyên rừng tại địa bàn nghiên cứu.....	42
Bảng 3.8.	Đặc điểm nhóm hộ nghiên cứu.....	46
Bảng 3.9.	Cơ cấu thu nhập bình quân của một hộ gia đình tại khu vực nghiên cứu.....	47
Bảng 3.10.	Tổng hợp kết quả hoạt động tuyên truyền, giáo dục từ năm 2015-2017 trong công tác quản lý và phát triển rừng của huyện Na Rì.....	48
Bảng 3.11.	Phương pháp tuyên truyền của Nhà nước.....	49
Bảng 3.12.	Số vụ cháy rừng và mức độ thiệt hại do cháy rừng gây ra tại địa bàn.....	50
Bảng 3.13.	Đối tượng khi tham gia chữa cháy rừng khi có cháy rừng	50
Bảng 3.14.	Tổng hợp hình thức số vụ vi phạm lâm luật.....	51
Bảng 3.15.	Các yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý và phát triển rừng	52
Bảng 3.16.	Mối quan tâm của các bên liên quan đến công tác quản lý và phát triển rừng	53
Bảng 3.17.	Mức độ quan trọng của các bên liên quan đến công tác quản lý và phát triển rừng	54
Bảng 3.18.	Mức độ ưu tiên của các giải pháp quản lý và phát triển rừng	56
Bảng 3.19.	Phân tích SWOT	57

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

Luận văn thạc sỹ với đề tài **“Giải pháp nâng cao hiệu quả của công tác quản lý và phát triển rừng trên địa bàn huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn”** được thực hiện nhằm phân tích thực trạng công tác quản lý và phát triển rừng tại huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn, tìm ra những thuận lợi, khó khăn từ đó đề xuất một số giải pháp trong công tác quản lý và phát triển rừng tại huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn. Với phương pháp nghiên cứu lựa chọn các xã có tỷ lệ che phủ rừng cao, diện tích đất nông nghiệp bình quân đầu người thấp; cộng đồng thôn bản, người dân có tham gia vào các hoạt động lâm nghiệp ở địa phương, nhận và được khoán rừng; có liên hệ chặt chẽ với công tác quản lý và phát triển rừng. Sau đó xử lý số liệu để đưa ra những kết luận cụ thể.

Kết quả nghiên cứu Na Rì là huyện miền núi, có diện tích đất lâm nghiệp lớn: 65.218,6 ha, chiếm 76,46 % diện tích tự nhiên toàn huyện. Hiện nay công tác quản lý, phát triển rừng tại huyện Na Rì chủ yếu do hộ gia đình, cá nhân (43.629,3 ha), UBND huyện (18.209,3 ha), BQL rừng đặc dụng (10.478,5ha), Doanh nghiệp nhà nước (1.774,5 ha), Cộng đồng (1.415,6 ha), các tổ chức khác (24,2 ha). Công tác quản lý, phát triển rừng đã và đang nhận được sự hỗ trợ về vốn của Nhà nước theo các chương trình dự án nhờ vậy những hoạt động quản lý, phát triển rừng đã và đang thực hiện có hiệu quả, góp phần nhất định trong phát triển kinh tế của người dân và địa phương. Tuy nhiên cơ cấu thu nhập từ trồng rừng đạt thập chỉ chiếm 4,3 % trong tổng số thu nhập, rừng cộng đồng 2,16% so với tổng thu nhập. Như vậy có thể thấy rằng tài nguyên rừng chưa trở thành nguồn thu chính trong cơ cấu kinh tế hộ gia đình.

Các hoạt động quản lý, phát triển rừng bị chi phối bởi nhiều yếu tố khác nhau như: Yếu tố tự nhiên, kinh tế - xã hội, phong tục tập quán... Trong đó yếu tố phong tục - tập quán có ảnh hưởng rất lớn đến công tác quản lý, phát triển rừng.